

УДК 656.615.03Н. В. ЯРОВА¹, О. В. ВОРКУНОВА^{1*}, Н. В. РЯБОВОЛЕНКО²¹Каф. «Економіка підприємства і підприємництво на морському транспорті», Одеський національний морський університет, вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна, 65029, тел. +38 (066) 763 35 27, ел. пошта igor.yarovoy@rambler.ru^{1*}Каф. «Економіка підприємства і підприємництво на морському транспорті», Одеський національний морський університет, вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна, 65029, тел. +38 (067) 765 70 53, ел. пошта i.gamazanov@gmail.com² Державне підприємство «Адміністрація морських портів України», вул. Ланжеронівська, 1, Одеса, Україна, 65000, тел. +38 (067) 485 87 15, ел. пошта Nata_r@ukr.net**РОЗРОБКА ТА ОБЧИСЛЕННЯ ТАРИФІВ ПОРТОВИХ РОБІТ І ПОСЛУГ**

Мета. Цілі порту визначають величину прибутку, який він прагне отримати від своїх послуг через тарифи. Портові тарифи України – це плата за послуги, що надаються вантажовласникам при перевалці вантажів через порти й судновласникам при заході суден у порт, стоянці в порту й виході з порту. Стаття присвячена узагальненню існуючих методичних підходів щодо розробки та обчислення тарифів ринку портових робіт і послуг. **Методика.** Для розв’язання задачі в роботі застосовано системний підхід, який розглядає існуючий стан методології розробки та обчислення тарифів ринку портових робіт і послуг. **Результати.** У статті наведено методичний підхід та визначено основні критерії ціноутворення в портовій галузі, надано основні методологічні та методичні положення цінової політики. **Наукова новизна.** Робота присвячена практичному ціноутворенню. Основною функцією портового ціноутворення є оптимальний розподіл прибутку між портом і його клієнтами, який забезпечив би ефективну роботу порту, одночасно зберігаючи зацікавленість клієнтури в його послугах. **Практична значимість.** Використання наведеного методичного підходу дозволить підприємствам портової галузі визначати та встановлювати економічно обґрунтований у ринкових умовах рівень тарифів на портові роботи й послуги, що позитивно позначиться на конкурентоспроможності портів України.

Ключові слова: ціноутворення; тарифи ринку робіт і послуг; підходи до розробки тарифів; підприємства портової галузі.

Постановка проблеми

Ціна є одним з важелів управління процесами на підприємстві, тому вона тісно пов’язана з типом господарювання, тобто методологія ціноутворення, властивості, функції й види цін відповідають механізму функціонування системи управління підприємством.

Морські порти України є найважливішою складовою частиною не тільки транспортної, але й виробничої інфраструктури країни. Особлива роль портів у економіці країни визначається тим, що вони розташовані на напрямках міжнародних транспортних коридорів, через них проходить адміністративний та економічний кордон України. Порти виконують роль пунктів стиковки (перехідних мостів) між транспортною системою, а відповідно і економікою, України і світовою транспортною системою та економіками іноземних держав.

На сьогодні основною проблемою, що стоїть перед підприємствами портової галузі, є забез-

печення їх ефективної роботи в сучасних умовах, що досягається, зокрема, гнучкістю тарифної політики та оперативністю реагування на зміни ринку й ухваленням відповідних рішень щодо розробки та обчислення тарифів ринку портових робіт і послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичним та практичним питанням ціноутворення присвячена велика кількість наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених, у яких розглядаються загальнотеоретичні та методичні аспекти ціноутворення без урахування галузевих особливостей різних суб’єктів господарювання.

Публікаціями В. О. Котлубая «Вільні тарифи, як головний фактор забезпечення конкурентоспроможності портів України» та «Удосконалення тарифної політики на морському транспорті» визначено, що тарифи на послуги, які надаються в портах України, зокрема на

навантажувально-розвантажувальні послуги, повинні бути поетапно виведені з державного управління й контролю, що й було зроблено Законом України «Про морські порти України», який набрав чинності в червні 2013 р., та вказано на необхідність змін у підходах до формування портових тарифів з метою створення їх нової, сучасної системи, яка б була побудована на принципах прозорості та обґрунтованості розміру портових тарифів і враховувала існуючі реалії щодо умов їх застосування [2, 7].

У роботах В. А. Будник, Є. Л. Шкурко [1, 11] визначено особливості формування тарифів у портовій галузі та розглянуто систему контролю тарифів у морських портах України.

О. А. Липинська у своєму дослідженні [3] розглядає теоретичні основи ціноутворення на логістичні послуги морських портів у сучасних умовах швидкого розвитку контейнеризації вантажів, виявляє тенденції розробки тарифної політики портовими операторами, надає схему встановлення тарифів на обробку контейнерів, а також наводить умови ефективного функціонування контейнерного терміналу та їх вплив на тарифну політику портових операторів. Крім того, у публікації здійснений аналіз європейського досвіду ефективного ціноутворення, який окреслив шляхи вдосконалення тарифної політики морських портів України.

У роботах учених-економістів С. П. Стренденес, Х. Мирсмен, Е. В. ДеВорде [12] були розглянуті принципи та моделі портового ціноутворення та класифікація портових тарифів і зборів.

Аналіз публікацій закордонних і вітчизняних учених з розглянутої проблеми показав, що вивченню методологічних аспектів формування портових зборів з урахуванням існуючих економіко-правових реалій приділено недостатньо уваги, а саме: не сформульовано методологічні принципи формування портових зборів; не розглянуті можливості застосування різних принципів ціноутворення з метою формування рівня портових зборів; в існуючих підходах немає чіткого механізму врахування інвестиційної складової для подальшого фінансування окремих елементів портової інфраструктури. Дуже мало наукових публікацій, які стосуються безпосередньо специфіки ціноутворення на послуги підприємств портової галузі, що надаються за вільними цінами (тарифами).

Це зумовлює доцільність подальших досліджень з вказаної проблематики.

Мета дослідження

Метою дослідження є визначення основних критеріїв ціноутворення в портовій галузі та основних методологічних та методичних положень цінової політики при розробці та обчисленні тарифів ринку портових робіт та послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження

Основні засади ціноутворення та регулювання відносин, що виникають у процесі формування, встановлення та застосування цін, визначені Законом України «Про ціни і ціноутворення». Зокрема, Статтею 10 Закону визначено [4]:

- суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують: вільні ціни, державні регульовані ціни.
- ціни на товари, які призначені для реалізації на внутрішньому ринку України, встановлюються виключно у валюті України, якщо інше не передбачено міжнародними угодами, ратифікованими Україною, та постановами Кабінету Міністрів України.

На сьогодні згідно із законодавством, зокрема за Постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.96 № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)», у іноземній валюті встановлені державні регульовані тарифи (збори, плати) на спеціалізовані послуги портів, аеропортів, управління повітряним рухом, міжнародні перевезення вантажів та пасажирів залізничним транспортом із сплатою цих послуг відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.93 № 15-93 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» [5, 6].

Вільні ціни встановлюються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін на всі товари, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін.

Державні регульовані ціни запроваджуються на товари, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, мають істотну соціальну значущість, а також на товари, що виробляються суб'єктами, які зай-

мають монополіє (домінуюче) становище на ринку.

Правові, економічні та організаційні основи діяльності в морських портах України визначені Законом України «Про морські порти України». Статтею 21 Закону регламентується таке [7]:

1. Тарифи на спеціалізовані послуги, що надаються в морському порту суб'єктами природних монополій, та послуги, які оплачуються у складі портових зборів, підлягають державному регулюванню національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту.

2. Перелік спеціалізованих послуг, що надаються в морському порту суб'єктами природних монополій, які підлягають державному регулюванню, визначає Кабінет Міністрів України.

3. Тарифи на інші послуги, крім визначених у частині першій цієї статті, є вільними та визначаються договором між суб'єктом господарювання, який надає відповідні послуги, та їх замовником.

Постановою КМУ «Про затвердження переліку спеціалізованих послуг, що надаються у морському порту суб'єктами природних монополій, які підлягають державному регулюванню» від 3.06.2013 № 405 у редакції від 01.01.2016 затверджений перелік спеціалізованих послуг, що надаються в морському порту суб'єктами природних монополій, які підлягають державному регулюванню [8–10]:

– забезпечення лоцманського проведення – наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення лоцманського проведення суден» від 03.12.2013 № 965 в редакції від 04.10.2016 (встановлені в доларах США);

– регулювання руху суден – наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Тарифів на послуги з регулювання руху суден» від 03.12.2013 № 966 у редакції від 15.07.2014 (встановлені у доларах США);

– забезпечення проведення криголамних робіт – наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення проведення криголамних робіт» від 26.12.2013 № 1059 в редакції від 29.12.2015 (встановлені в доларах США);

– забезпечення доступу портового оператора до причалу, що перебуває у господарському віданні адміністрації морських портів України, крім причалу, що використовується портовим оператором на підставі договору оренди, концесії, спільної діяльності, укладеного відповідно до законодавства – наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення доступу портового оператора до причалу, що перебуває у господарському віданні адміністрації морських портів України» від 18.12.2015 № 541 (встановлені в доларах США).

Вільні ціни (тарифи) у портовій галузі диференціюються на такі, які оплачуються вантажовласниками, судновласниками, пасажирями (відвідувачами) та іншими контрагентами, що здійснюють свою діяльність на території порту.

До вільних цін (тарифів) на роботи й послуги, які оплачуються вантажовласниками, належать:

– тарифи на навантажувально-розвантажувальні роботи (НРР) – акордні ставки;

– тарифи на використання клієнтурою при виконанні НРР причалів і території портів;

– тарифи на зберігання вантажів на складах портів;

– тарифи на місцеві перевезення вантажів суднами портового флоту (тарифи на перевезення вантажів у межах одного порту (портового пункту) або між близько розташованими портами (пунктами), які є районом місцевого плавання суден).

– тарифи на інші роботи й послуги, які надаються вантажовласникам і не включені до переліку робіт, що оплачуються за акордними ставками.

До вільних цін (тарифів) на роботи і послуги, які оплачуються судновласниками, належать: швартовний збір, плата за роботу буксирів та інших плавзасобів, тарифи на послуги служби капітана порту з оформлення приходу/відходу судна та пломбування запірних пристроїв, плата за чергування пожежної машини/фахівця (для нафтоналивних суден та газозовів), послуги з посадки/висадки пасажирів, постачання водою, тарифи на інші послуги, що надаються суднам як у закордонному, так і каботажному плаванні.

До вільних цін (тарифів) на послуги пасажиром (відвідувачам) належать тарифи на місцеві перевезення пасажирів суднами портового флоту в межах одного порту (портового пункту) чи між близько розташованими портами (пунктами), які є районом місцевого плавання суден, екскурсійні прогулянки та інші послуги, що надаються портами пасажиром (відвідувачам).

До вільних цін (тарифів) на послуги стороннім організаціям, що здійснюють свою діяльність на території порту, відносять: тарифи з надання перепусток пішохідних чи автомобільних, плати за послуги дипломно-паспортних відділів з оформлення посвідчень особи моряка чи кваліфікаційних свідоцтв, забезпечення засобами колективного захисту, послуги водозабезпечення, електро-, тепло-, водозабезпечення, ІТ-послуги, ведення кадрового обліку, використання автотранспорту (вантажного, легкового, спецавтотранспорту), портових навантажувачів або іншої техніки тощо.

Історично найпоширеніший метод формування цін у портовій діяльності – ціноутворення, яке базується на витратах, тобто розрахунок вільної ціни (тарифу) на роботу (послугу) ґрунтується на принципі повного відшкодування витрат на виконання роботи (послуги), при якому ціна складається із вартості витрачених на платну послугу ресурсів та прибутку (з урахуванням нормативу рентабельності).

Але при цьому слід пам'ятати:

1. Ціна продукції на ринку є наслідком взаємодії попиту й пропозиції. Під впливом законів ринкового ціноутворення в умовах вільної конкуренції ціна продукції не може бути вище або нижче за бажання виробника або покупця – вона вирівнюється автоматично.

2. Від цінової стратегії в остаточному підсумку залежать досягнуті комерційні результати, а правильно обрана цінова політика надає довгострокове й вирішальне значення як на конкурентоспроможність, так і на діяльність підприємства в цілому.

Важливим є визначення витрат, які дійсно впливають на розмір прибутку портового підприємства в процесі ухвалення цінового рішення.

До складу калькуляції вільної ціни (тарифу) на роботу (послугу) включаються прямі, накладні витрати та враховується норматив рентабельності.

При калькулюванні вільних цін (тарифів) на роботи (послуги) застосовується повна собівартість, яка включає виробничу собівартість та частку адміністративних витрат. База розподілу адміністративних витрат між роботами (послугами) та норматив адміністративних витрат визначається підприємством самостійно.

При розрахунку вільної ціни (тарифу) не рекомендується:

1. Включення в калькуляцію собівартості витрат на рівні вище затверджених норм (за наявності норм).

2. Застосування застарілих даних за статтями витрат.

3. Об'єднання кількох самостійних послуг у одну ціну (тариф).

4. Встановлення монополю високих цін (тарифів) на роботи (послуги), що може призвести до порушення прав споживачів.

Рівень рентабельності для вільних цін (тарифів) встановлюється підприємством самостійно залежно від ринкової кон'юнктури. Для забезпечення конкурентоспроможності та з метою досягнення планових фінансових показників, при розрахунку вільних цін (тарифів) можливо застосовувати різний рівень рентабельності для різних робіт (послуг).

Витрати, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), – адміністративні витрати та витрати на збут. До адміністративних витрат належать такі загальногосподарські витрати, що направлені на обслуговування й управління підприємством.

Витрати на збут прямо відносяться до відповідних видів продукції. У разі неможливості такого віднесення вони можуть розподілятися між окремими видами продукції виходячи з ваги, обсягу або виробничої собівартості продукції.

Ціна реалізації продукції C включає: виробничу собівартість, адміністративні витрати, витрати на збут, прибуток і податок на додану вартість:

$$C = BC + AB + BZ + П + ПДВ, \quad (1)$$

де BC – виробнича собівартість;
 AB – адміністративні витрати;
 $BЗ$ – витрати на збут продукції;
 $П$ – сума прибутку;

$ПДВ$ – сума податку на додану вартість.
 Для визначення рентабельності виробництва
 P будь-якого виду продукції можна керуватися
 формулою:

$$P = \frac{П}{BC + AB + BЗ} \times 100\%, \quad (2)$$

де $П$ – сума прибутку (з виробництва відповідної продукції (робіт, послуг));

BC – виробнича собівартість продукції;

AB – розподілені адміністративні витрати на даний вид продукції;

$BЗ$ – витрати на збут даного виду продукції.

Висновки

Ціна є одним з елементів управління ринковим механізмом господарювання та відображає закономірності розвитку економіки й кон'юнктуру товарного ринку. Одночасно ціна – найважливіший показник для кожного конкретного підприємства, оскільки зумовлює розмір його доходів і прибутку, тобто фінансове благополуччя. Отже, спеціалістам підприємств необхідно володіти інформацією щодо цін і ціноутворення та приймати економічно обґрунтовані цінові рішення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Будник В. А. Контролінг тарифів на перевалку вантажів в морських портах України / В. А. Будник, Є. Л. Шкурко // Проблеми економіки. – Харків : Видавничий дім «ИНЖЭК», 2014. – Вип. 2. – С. 100–101.
2. Котлубай В. О. Удосконалення тарифної політики на морському транспорті / В. О. Котлубай, Ю. В. Хаймінова, Н. Ю. Старник // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечнікова. – 2013. – Вип. 3/2. – С. 50–53.
3. Липинська О. А. Теоретичні основи ціноутворення на логістичні послуги морського порту / О. А. Липинська // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 6 (16). – С. 41–49.
4. Закон України від 24.06.2015 р. Документ 5007-17, чинний, поточна редакція – Редакція від 24.06.2015, підстава 499-19 «Про ціни і ціноутворення» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – База даних «Законодавство України». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-17> (дата звернення 20.10.2016). – Заголовок з екрану.
5. Постанова Кабінету Міністрів України Документ 1548-96-п, поточна редакція – Редакція від 01.01.2016, підстава 1106-2015-п «Про встанов-
- лення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» від 25.12.1996 р. [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – База даних «Законодавство України». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-п> (дата звернення 25.10.2016). – Заголовок з екрану.
6. Декрет Кабінету Міністрів України Документ 15-93, чинний, поточна редакція – Редакція від 27.09.2014, підстава 1636-18 «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 р. № 15-93 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – База даних «Законодавство України». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15-93> (дата звернення 25.10.2016). – Заголовок з екрану.
7. Закон України від 11.08.2013 р. Документ 4709-17, чинний, поточна редакція – Редакція від 11.08.2013, підстава 406-18 «Про морські порти України» від 17.05.2012 № 4709-VI [електронний ресурс] / Верховна Рада України. – База даних «Законодавство України». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4709-17> (дата звернення 30.10.2016). – Заголовок з екрану
8. Наказ Міністерства інфраструктури України Документ z2138-13, чинний, поточна редакція – Редакція від 04.10.2016, підстава z1234-16 «Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення лоцманського проведення суден» від 03.12.2013 р. № 965 в редакції від 04.10.2016 р. [Електронний ресурс] / Міністерство інфраструктури України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2138-13> (дата звернення 25.10.2016). – Заголовок з екрану.
9. Наказ Міністерства інфраструктури України Документ z2139-13, чинний, поточна редакція – Редакція від 15.07.2014, підстава z0663-14 «Про затвердження Тарифів на послуги з регулювання руху суден» від 03.12.2013 р. № 966 в редакції від 15.07.2014 р. [Електронний ресурс] / Міністерство інфраструктури України. – Режим доступу до документу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2139-13> (дата звернення 2.11.2016). – Заголовок з екрану.

10. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Тарифів на послуги із забезпечення проведення криголамних робіт» від 26.12.2013 р. № 1059 в редакції 29.12.2015 р. [Електронний ресурс] / Міністерство інфраструктури України. – Режим доступу до документу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/prozatverdzhennya-tarifiv-na-poslugi-iz-zabezpech/> (дата звернення 25.10.2016). – Заголовок з екрану.
11. Шкурко Є. Л. Особливості формування тарифів в портовій галузі / Є. Л. Шкурко // Водний транспорт. – Київ : Київська державна академія водного транспорту ім. гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного, 2012. – Вип. 2 (17). – С. 50–53.
12. Meersman H. Port Pricing: Principles, Structure and Models: discussion paper [Electronic resource] / H. Meersman, S. P. Strandenes, E.V. deVoorde // Norwegian school of economics. – 2014. – Access to the document: <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/194585/1/SAM1414.pdf> (дата звернення 25.10.2016). – Заголовок з екрану.
13. Musso E. L. Port management performance and contextual variables: Which relationship? Methodological and empirical issues [Electronic resource] / E. L. Musso, A. S. Bergantino, F. Porcelli // Research in Transportation Business & Management, 2013. – Access to the document: <http://www.researchgate.net/publication/> (дата звернення 25.10.2016). – Заголовок з екрану.

Н. В. ЯРОВАЯ¹, О. В. ВОРКУНОВА^{1*}, Н. В. РЯБОВОЛЕНКО²

¹Каф. «Економіка підприємства і підприємництво на морському транспорті», Одеський національний морський університет, ул. Мечникова, 34, Одеса, Україна, 65029, тел. +38 (066) 763 35 27, ел. пошта igor.yarovoy@rambler.ru

^{1*}Каф. «Економіка підприємства і підприємництво на морському транспорті», Одеський національний морський університет, ул. Мечникова, 34, Одеса, Україна, 65029, тел. +38 (067) 765 70 53, ел. пошта i.ramazanov@gmail.com

²Государственное предприятие «Администрация морских портов Украины», ул. Ланжероновская, 1, Одеса, Україна, 65000, тел. +38 (067) 485 87 15, ел. пошта Nata_r@ukr.net

РАЗРАБОТКА И ВЫЧИСЛЕНИЕ ТАРИФОВ ПОРТОВЫХ РАБОТ И УСЛУГ

Цель. Цели порта определяют величину прибыли, которую он стремится получить от своих услуг через тарифы. Портовые тарифы Украины - это плата за услуги, предоставляемые грузовладельцам при перевалке грузов через порты и судовладельцам при заходе судов в порт, стоянке в порту и выходе из порта. Статья посвящена обобщению существующих методических подходов по разработке и вычислению тарифов на рынке портовых работ и услуг. **Методика.** Для решения задачи в работе применен системный подход, который рассматривает существующее положение методологии разработки и вычисления тарифов рынка портовых работ и услуг. **Результаты.** В статье приведен методический подход и определены основные критерии ценообразования в портовой отрасли, предоставлены основные методологические и методические положения ценовой политики. **Научная новизна.** Работа посвящена практическому ценообразованию. Основной функцией портового ценообразования является оптимальное распределение прибыли между портом и его клиентами, которое обеспечило бы эффективную работу порта, одновременно сохраняя заинтересованность клиентуры в его услугах. **Практическая значимость.** Использование приведенного методического подхода позволит предприятиям портовой отрасли определять и устанавливать экономически обоснованный в рыночных условиях уровень тарифов на портовые работы и услуги, что позитивно скажется на конкурентоспособности портов Украины.

Ключевые слова: ценообразование; тарифы рынка работ и услуг; подходы к разработке тарифов; предприятия портовой отрасли.

N. YAROVAYA¹, O. VORKUNOVA^{1*}, N. RYABOVOLENKO²

¹Dep. «Business Economics and Business in maritime transport», Odessa National Maritime University, Mechnikov st., 34, Odessa, Ukraine, 65029, tel. +38 (066) 763 35 27? e-mail igor.yarovoy@rambler.ru

^{1*}Dep. «Business Economics and Business in maritime transport », Odessa National Maritime University, Mechnikov st., 34, Odessa, Ukraine, 65029, tel. +38 (067) 765 70 53, e-mail i.ramazanov@gmail.com

²State Enterprise «Administration seaports of Ukraine», Lanzheronovskaya st., 1, Odessa, Ukraine, 65000, tel. +38 (067) 485 87 15, e-mail Nata_r@ukr.net

DEVELOPMENT AND CALCULATION OF TARIFFS PORT WORKS AND SERVICES

The purpose. Port Objectives determine the amount of profit that the port is seeking their services through tariffs. Port tariffs in Ukraine - a payment for services provided to cargo at transshipment of goods through the ports and ship owners with ships entering the port, docked in the port and leaving the port. The work is devoted to the generalization of the existing methodological approaches for the design and calculation of tariffs on the market of port operations and services. **Methods.** To solve the problem, we applied a systematic approach that considers the current situation and development of the methodology of calculating the market of port tariffs and services. **Results.** The paper presents an approach to the basic pricing criteria in the port industry, provided the basic methodological and methodical aspects of the pricing policy. **Scientific novelty.** The work is devoted to practical pricing. The main function of port pricing is the optimal distribution of profits between the port and its customers, which would ensure the efficient operation of the port, while maintaining customer interest in his services. **Practical significance.** Using the above methodological approach will enable enterprises to the port industry to determine and establish economically justified in market terms the level of tariffs for port services and activities that have a positive impact on the competitiveness of Ukrainian ports.

Keywords: pricing; market rates of works and services; approaches to the development of tariffs; enterprise port industry.

Надійшла до редколегії 16.11.2016.

Стаття рекомендована до друку д-ром екон. наук, проф. Барашем Ю. С. та д-ром екон. наук, проф. Постан М. Я.